

TURKU, ent. KAARINA, KIRKKOMÄKI
Kuikkulankadun alueen tutkimus 1974

Rautakautinen kalmistoalue

Maanomistaja: Turun kaupunki, rek.no 1³²

Kaivausalueen koordinaatit:

x= 6 706 52

y= 571 44

z= noin 15 metriä (kiintopiste,
punnitusluku 252)

Peruskartta no 1043 12, 1:20000 Littoinen,
painettu 1968

Paikalta saadut löydökset: KM 19433:1-47

Paikalta saadut aikaisemmat löydökset:

KM 12687:1-20, KM 15807:1-35,

KM 19272:1-292

Aikaisemmat tutkimukset samalla alueella:

H.Salmo, 1951 tarkastus, A-L.Hirvi-
luoto, 1962 tarkastus, M.Bergström,
1973 kaivaus. (ks. tutkimuskertomuk-
set Museoviraston Esihistorian toi-
miston top. arkistossa).

Kertomukseen kuuluu 10 karttaliitettä ja 4
valokuvaliitettä, joiden negatiivit
on numeroitu F.42444 - F.42473.

Katso yleiskarttojen kohdalla myös vuoden
1973 tutkimuksen yleiskarttoja.

Turun Ylioppilaskylän itäiseen rakennusvaiheeseen kuuluu alueen eteläpuolitse kulkeva katulinja, Kuikkulankatu, mikä sivuaa Kaarinan Kirkkomäen muinaismuistoaluetta. Jo kesällä 1973 suoritetun koekaivauksen yhteydessä todettiin, että katulinjalla on myös muinaisjäännöksiä. Koska ennen kadun rakentamista oli syytä suorittaa

perusteellisempi tutkimus, tehtiin se elokuussa 1974. Tutkimukseen tarvittavat varat saatiin Turun kaupungin katurakennusosastolta. Turun Ylioppilaskyläsäätiö antoi korvauksetta käyttöön maansiirtokoneita, jotka nopeuttivat suuresti kaivauksen suorittamista. Varsinaisen katualueen tutkimuksen ohella tutkittiin myös pieni maa-alue Kuikkulan päärakennuksen vieressä, mihin on tarkoituksena rakentaa kuisti. Tutkimukset suoritettiin Museoviraston Esihistorian toimiston toimesta ja niitä johti Matti Bergström. Kaivausapulaisina oli turkulaisia arkeologian opiskelijoita ja koululaisia.

Tutkimusalueen sijaintiin nähden viittaa vuoden 1973 tutkimus-
selosteeseen ja sen karttaliitteisiin. Nyt tutkittava alue sijait-
si Kuikkulan talon puutarhassa. Alueella noudatettiin samaa vuo-
den 1973 kaivauksen koordinaatistosysteemiä, mutta kiintopisteenä
käytettiin Turun kaupungin mittaosaston monikulmiopistettä no
50029, jonka korkeus on noin 15 metriä. Punnituslukuna oli 252.
Itse tutkimus suoritettiin seuraavasti: aluksi tehtiin koekuoppia,
missä todettiin alustavasti maaperän laatu. Sen jälkeen käytettiin
kaivinkonetta pintamaan poistoon, minkä jälkeen maapohja tutkit-
tiin lapioidilla ja, mikäli oli syytä, tarkemmin lastoilla. Tällä
periaatteella tutkittiin kerrallaan noin 7-10 metriä leveä poh-
jois-etelä suuntainen kaista, koska vaikeiden maasto-olosuhteiden
takia ei irtomaata voitu kuljettaa pois, vaan seuraavan kaistan
maa oli siirrettävä jo tutkitun kaistan alueelle. Niissä kohdin
aluetta, missä havaittiin joitain muinaisjäänteeseen viittaavaa,
suoritettiin perusteellisempi kaivaus normaalina tasokaivauksena.
Alueen tutkiminen aloitettiin sen itäreunasta edeten länsireunaan,
missä tavattiin varsinaisia maaläikkiä ja löydöksiä (ks. esim. ku-
vat 1 - 10). Koko tutkitun alueen pinta-ala oli noin 2600 m².
Tutkimusalueen itäosasta ei löytynyt mitään löydöksiä, mutta sen
sijaan sieltä löydettiin rakennuksen kivijalka, mikä tosin osoit-
tautui ilmeisen nuoreksi, koska kivijalan alta löytyi autonrenkas
(ks. karttaliite 1 ja kuva 6). Alueen itäosassa oli kulttuurimaa-
ta melko vahvana kerroksena, noin 50 - 100 cm, mutta on todennä-
köistä, että maa on tuotu paikalle melko myöhään, koska maassa oli
useita tämän vuosisadan esineitä kuten esim. autonrenkaita, säily-
kepurkkeja, betönrakennelmien jätteitä yms.
Alueen länsiosan puutarha on melko jyrkästi pohjoiseen laskevassa
rinteessä. Puutarhan ja pellon välissä on melko tiheä lehtipuurivi,

mistä osa jouduttiin raivaamaan pois. Maapohja on moreenia ja hiekkaa. Kulttuurimaakerroksen vahvuus on korkeammalla noin 20-30 cm ja alemmalla alueella lähellä peltoa noin 40-50 cm. Tällä läntisellä alueella suoritettiin kaivaus pääosin lastoilla, koska alueelta havaittiin useita maaläikkiä ja jo pintamaan poistossa saatiin löytöinä saviastianpaloja, savitiivistettä ja palanutta luuta (ks. karttaliitteet 1, 2 ja 3 sekä kuvat 7-10). Kun pintamaa oli poistettu alueelta, voitiin selvästi havaita useita epämääräisen muotoisia tummia maaläikkiä (ks. kuva 9). Kaivettaessa edelleen muotoutuivat maaläikät joko pieniksi pyöreiksi läikiksi tai suuremmiksi soikiomaisiksi nokimaa-alueiksi. Läikkien välinen maa oli puhdasta soraa ja hiekkaa. Alueella oli myös pari ojaa, jotka rikkoivat melko pahasti muutamia läikkiä (ks. karttaliite 2). Seuraavassa luettelossa on esitetty läikät numerojärjestyksessä sekä niistä mahdollisesti tavatut löydökset (läikkien syvyydet on ilmoitettu turpeen alapinnasta):

- 1 Läikkä on muodoltaan pyöreähkö, halkaisija noin 30 cm, syvyys noin 45 cm. Maa oli tummaa, lähinnä multaa, kiviä ei ollut. Ei löytöjä.
- 2 Läikkä on muodoltaan lähinnä pyöreähkö, halkaisija noin 30 cm, syvyys noin 50 cm. Läikkä oli täynnä tavallisia pyöreitä moreenikiviä, maa oli tummaa, lähinnä multaa. Ei löytöjä.
- 3 Kuten läikkä 2, mutta halkaisijaltaan noin 40-50 cm.
- 4 Kuten läikkä 2, mutta muodoltaan soikeahko, koko noin 40 x 50 cm.
- 5 Epämääräisen muotoinen suurehko multamaaläikkä, syvyys noin 5-15 cm, ei kiviä. Löytönä saviesineen katkelma.
- 6 Pyöreähkö multamaaläikkä, halkaisija noin 65 cm, ei kiviä, syvyys noin 15 cm. Ei löytöjä.
- 7 Pyöreähkö nokimaaläikkä, halkaisija noin 85 cm, syvyys noin 20 cm. Runsaasti pyöreitä kiviä ja muutamia tiiliskiven kappaleita. Löytöinä savipadan jalka ja savitiivistettä (ks. karttaliite 4 ja kuva 12).
- 8,9 Kuten läikkä 6.
- 10 Pyöreähkö multamaaläikkä, halkaisija noin 20-30 cm, syvyys noin 5 cm, ei kiviä. Ei löytöjä.
- 11 Kaivausalueen reunassa oleva nokimaaläikkä, missä on runsaasti kiveystä. Läikkää ei kaivettu, koska se on riittävästi katulinjan ulkopuolella.

- 12 Epämääräinen multamaaläikkä, syvyys noin 5 cm, ei kiviä. Ei löytöjä.
- 13 Muodoltaan aluksi ojan rikkoma epämääräinen läikkä, josta muotoutui vähitellen kaksi erillistä läikkää, jotka muistuttivat paljolti pyöreäkulmaista neliötä. Läikkien maassa oli runsaasti nokea ja myös muutamia kiviä. Pohjoisemmassa läikässä oli alue, missä oli palanutta savea runsaasti. Läikkien yhteinen pituus oli runsaat kaksi ja puoli metriä ja leveys oli alle kaksi metriä. Syvyys oli noin 30-35 cm. Nokimaassa oli myös muutamia tiiliskiven kappaleita. Löytöinä oli mm. keramiikkaa, savitiivistettä ja palanutta luuta (ks. karttaliitteet 5-8 ja kuvat 13-18). Ojasta läikän 13 kohdalta löytyi lasinen kaksoishelmi ja rauta-avain, mikä saattaa ajoitua esihistoriallisen ajan loppuun.
- 14 Ojan rikkoma pitkänomainen multamaaläikkä, pituus noin puoli-toista metriä ja leveys noin puoli metriä, syvyys noin 15-20 cm, ei kiviä. Löytöinä keramiikkaa ja savitiivistettä (ks. karttaliitteet 5-7).
- 15 Soikeahko läikkä, missä oli runsaasti nokimaata ja kiviä, koko noin 110 x 150 cm, syvyys noin 30 cm. Läikän pohja oli melko jyrkästi suippeneva. Löytöinä oli keramiikkaa ja savitiivistettä. Läikässä oli myös muutamia tiilenpaloja (ks. karttaliitteet 5-8 ja kuvat 19-21).
- 16 Aluksi yhtenäinen epämääräisen muotoinen multamaaläikkä jakautui kolmeen pienempään läikkään. Nokimaata oli läikissä jonkin verran, kiviä ei ollut paljoa. Kaikkien kolmen läikän pohjat pyöristyivät hieman, syvyys oli noin 30-40 cm. Löytöinä oli savitiivistettä ja piitä (ks. karttaliitteet 5-8 ja kuva 19).
- 17 Soikiomainen nokimaaläikkä, koko noin 140 x 80 cm, syvyys noin 20 cm, ei kiviä, Löytöinä oli keramiikkaa ja savitiivistettä (ks. karttaliitteet 9-10 ja kuvat 22-24).
- 18 Pitkänomainen multamaaläikkä, pituus noin 180 cm ja leveys noin 80 cm, syvyys runsaat 10 cm, Läikän eteläpäässä oli pieni tummemman maan alue, ei kiviä. Löytöinä oli keramiikkaa ja hioimen katkelma (ks. karttaliite 9 ja kuvat 25-26). Kyseessä voi mahdollisesti olla ruumishauta.
- 19-21 Pyöreähköjä multamaaläikkiä, halkaisijaltaan noin 40-50 cm, syvyys noin 20 cm, ei kiviä. Ei löytöjä.

Mikään läikistä ei ole ajoitettavissa. Läikkien käyttötarkoituksesta ei voida myöskään sanoa mitään. Poikkeuksena on läikkä 18, jota voi epäillä ruumishaudaksi, mutta mitään varmoja todisteita siitä ei ole. Läikät saattavat hyvinkin olla historiallisen ajan asutusjäänteitä (vrt. läikistä löytyneet tiilenpalaset).

Rakennettavan kuistin alueella (ks. kuva 8) suoritettiin myös pieni kaivaus (noin 19 m²). Pintamulta oli melko nokista ja siitä löytyi mm. keramiikkaa, savitiivistettä ja palanutta luuta. Maapohja oli hiekkaa ja soraa eikä siinä voitu havaita mitään läikkiä.

Kaivauksen tuloksena oli siis useita epämääräisiä läikkiä, joista mahdollisesti yksi on kuitenkin ruumishauta. Löydöistä on mainittava erityisesti keramiikka, joka on sekä esihistoriallista että keskiaikaista. Alue on Kaarinan Kirkkomäen muinaisjäännösalueen reunaa ja on selvää, että kaivamatta jäänyt alue on edelleen säilytettävä rauhoitettuna alueena. Kuikkulankatu rakennettiin heti, kun alue oli saatu tutkittua.

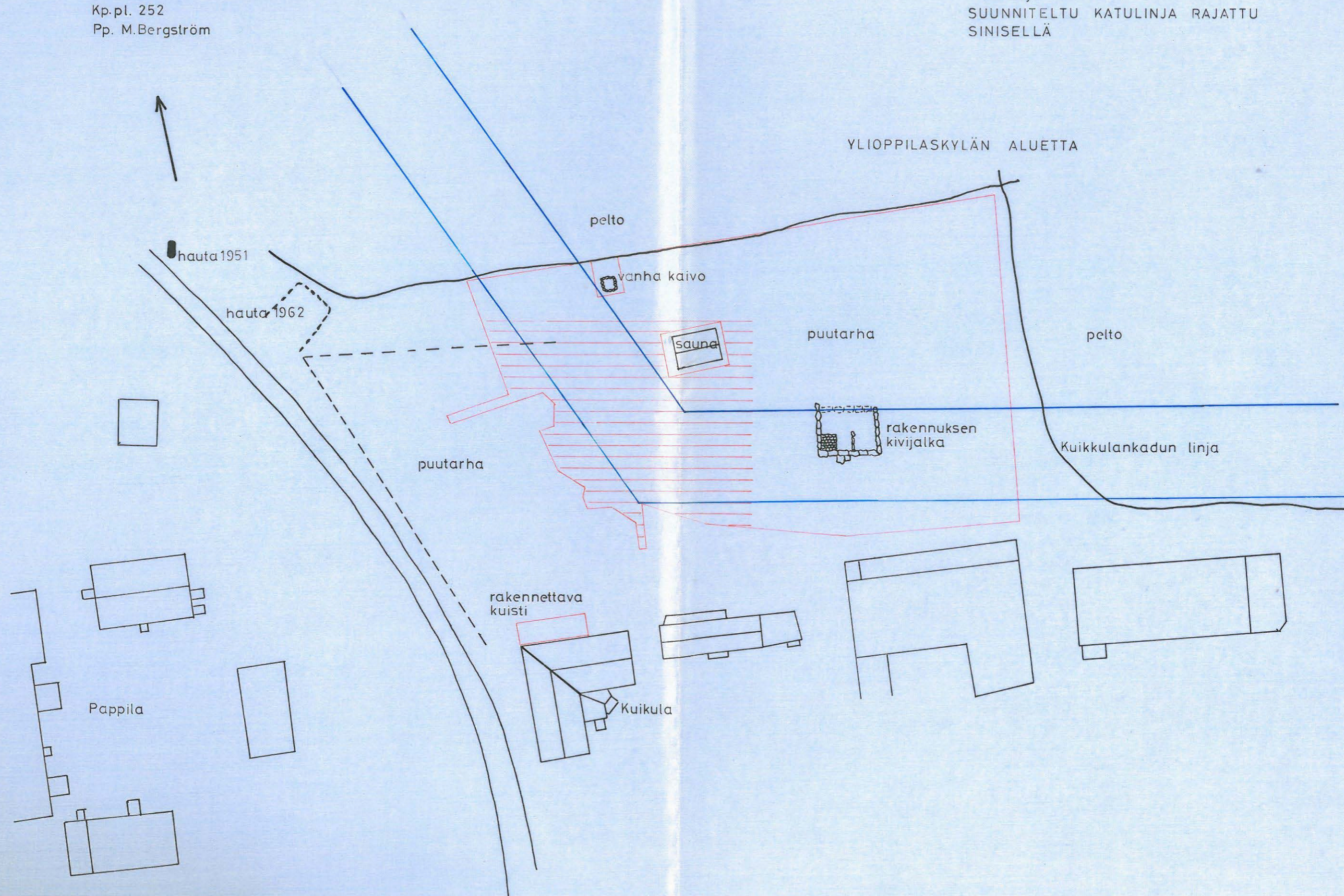
Museovirastossa Helsingissä 19.3.1975

Matti Bergström

TURKU, ent. KAARINA, KIRKKOMÄKI Kuikkulankatu

MATTI BERGSTRÖM 1974
YLEISKARTTA KAIVAUSALUEESTA
Mk 1:500
Kp.pl. 252
Pp. M.Bergström

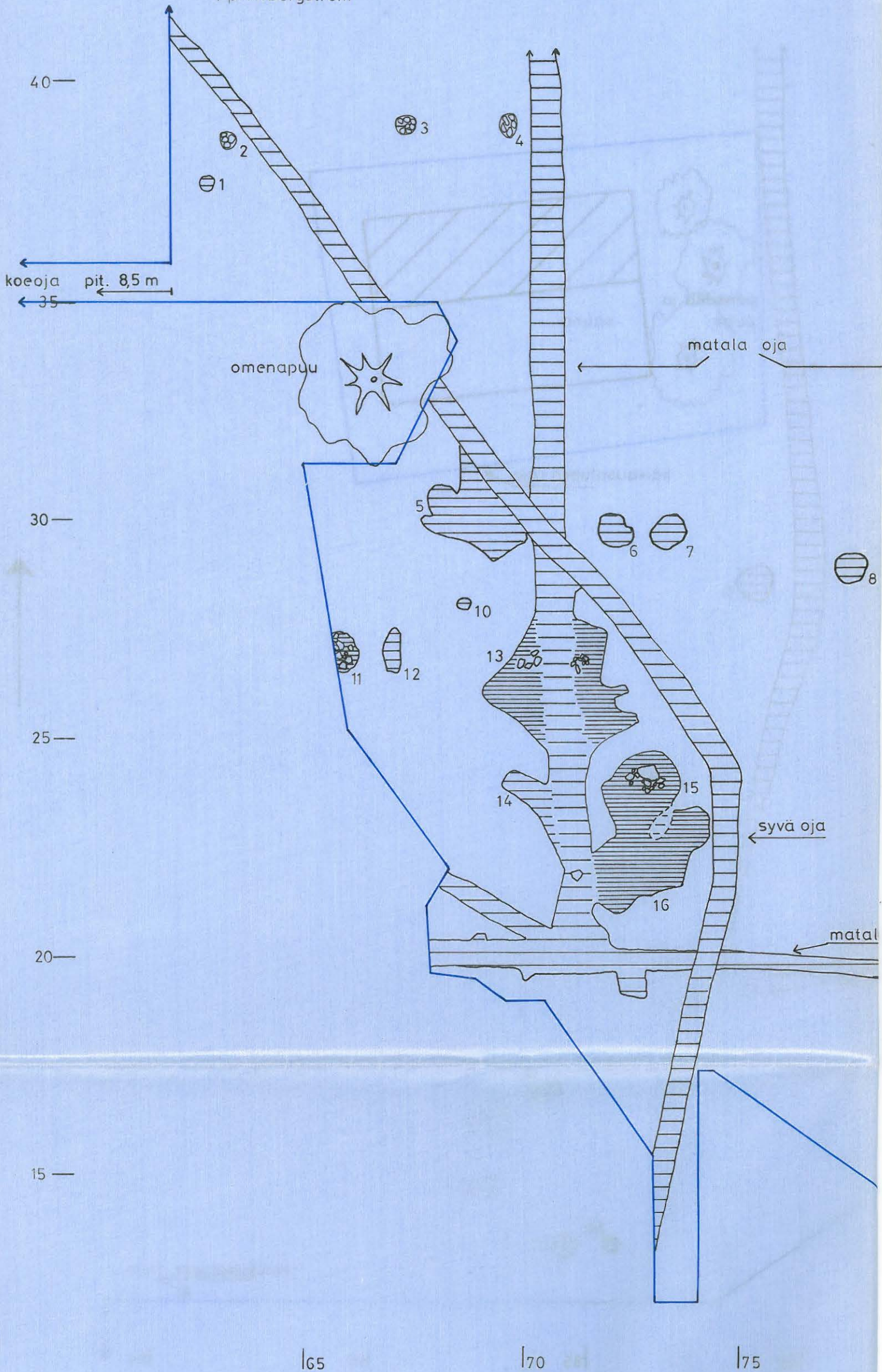
KAIVAUSALUEET RAJATTU PUNAISILLA
-viivoitetulta alueelta on yksityiskohtaisia
kartoja
SUUNNITELTU KATULINJA RAJATTU
SINISELLÄ

TURKU, ent. KAARINA, KIRKKOMÄKI

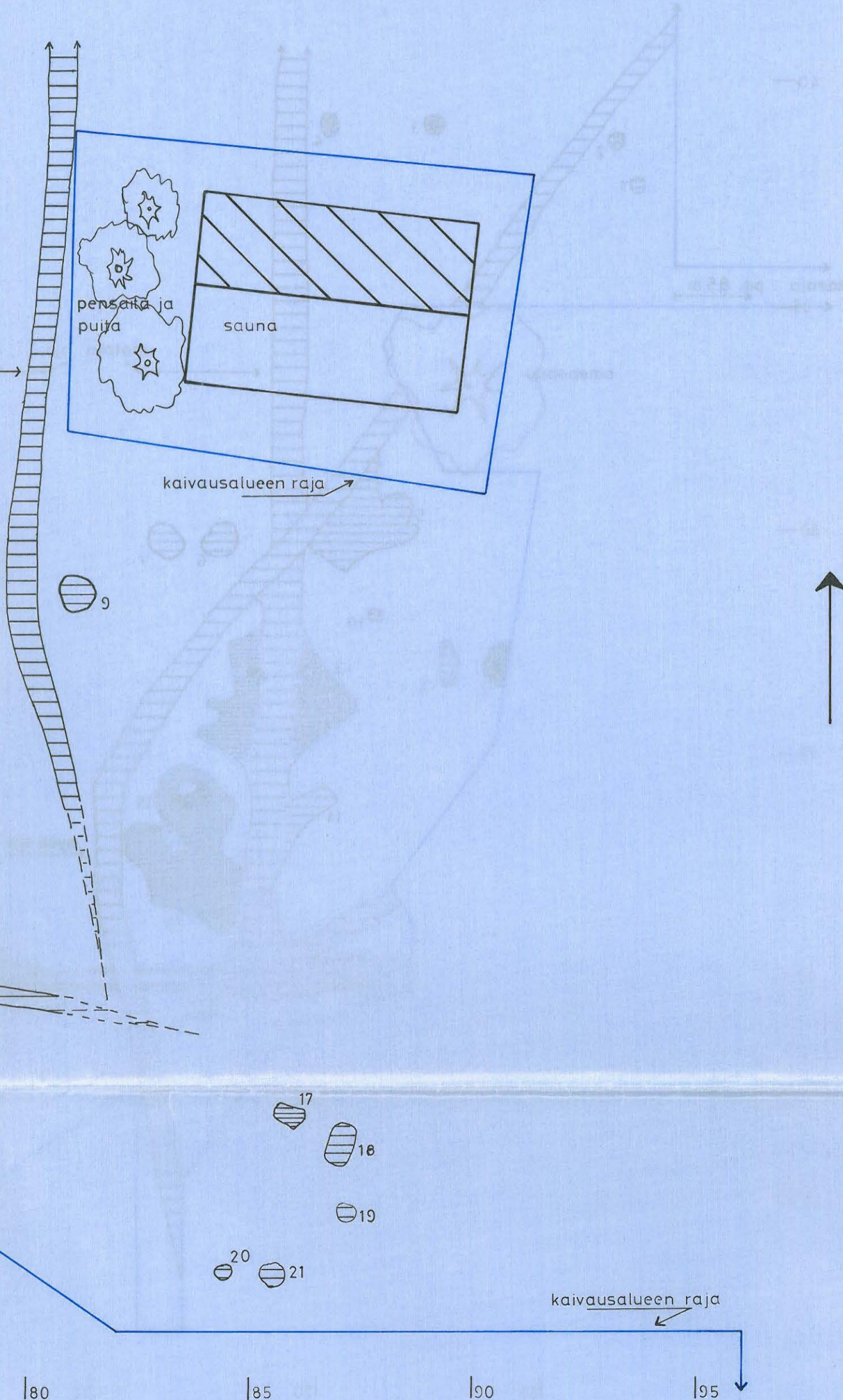
Kuikkulankatu

MATTI BERGSTRÖM 1974
YLEISKARTTA KAIVAUSALUEESTA
Mk 1:100
Kp.pl. 252
Pp. M. Bergström

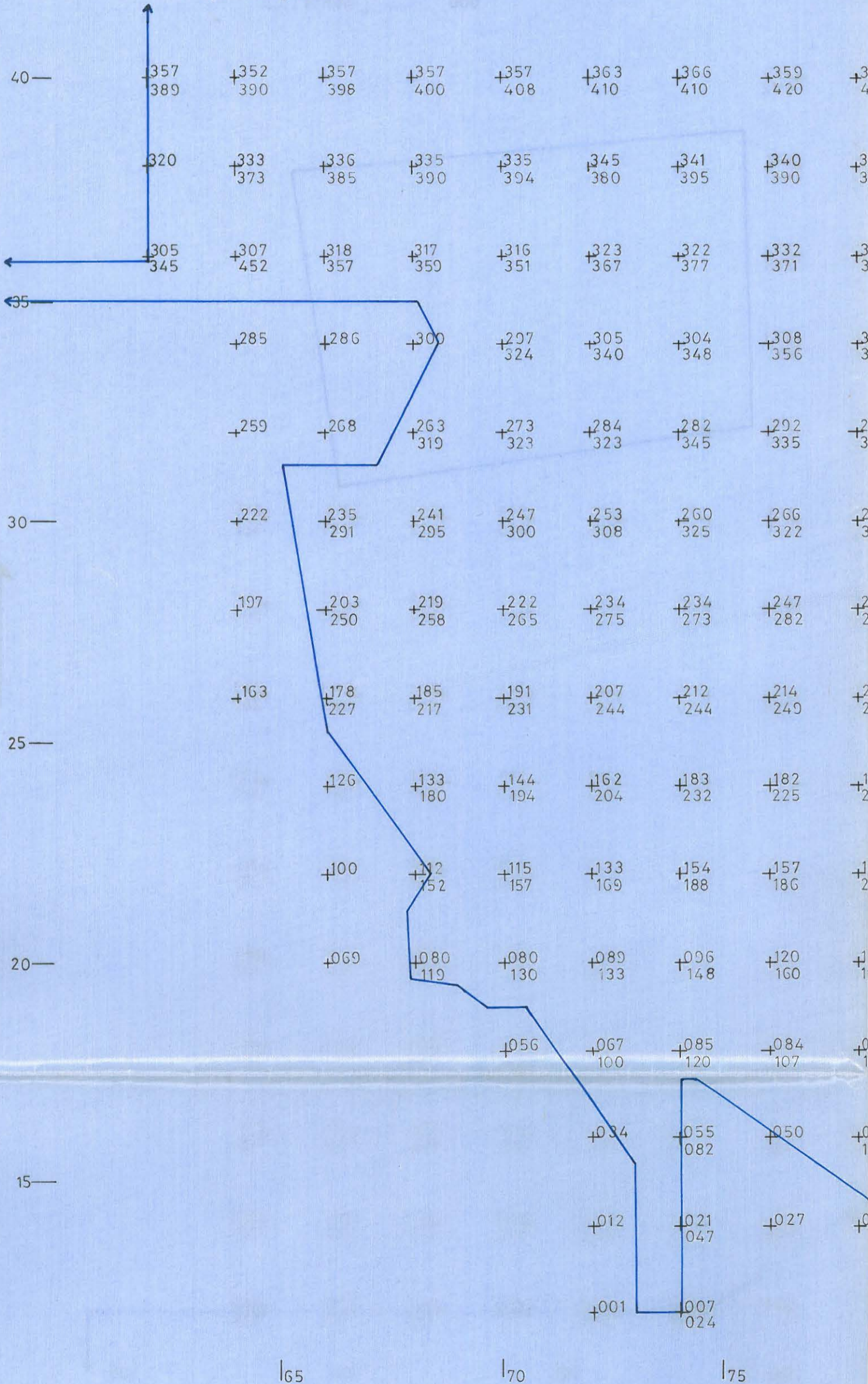
Kuikkulankatu

- Oja
- Tumma maa
- Nokimaa

TURKU, ent. KAARINA, KIRKKOMÄKI Kuikkulankatu

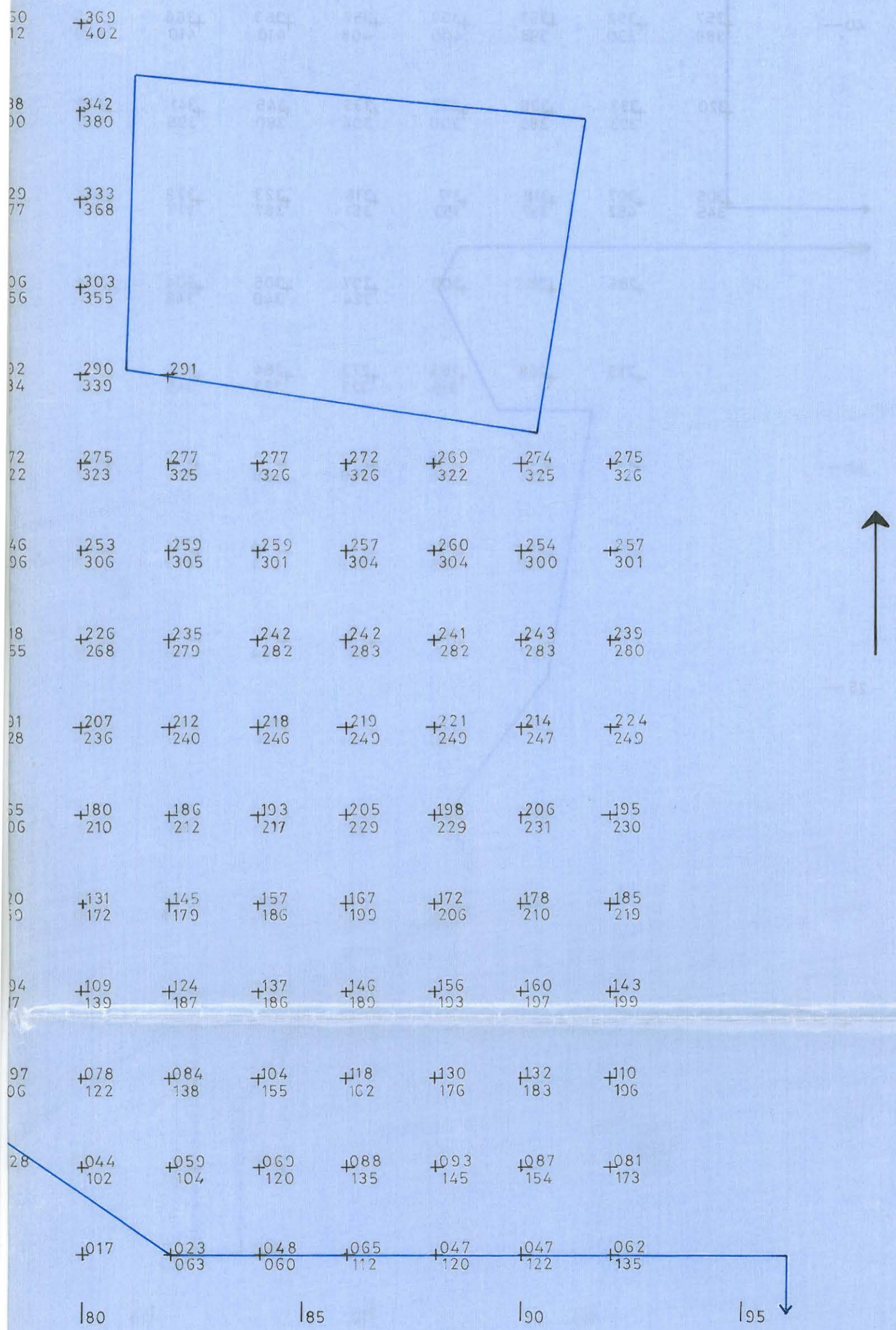
MATTI BERGSTRÖM 1974
PINTAVAAITUSKARTTA
Mk 1:100
Kp. pl. 252
Pp. M. Bergström

Kuikkulankatu

Kaivausalueen raja merkitty sinisellä

000 turpeen pintavaahtusluku
 000 -"- pohja -"-

TURKU, ent. KAARINA, KIRKKOMÄKI

Kuikkulankatu

MATTI BERGSTRÖM 1974

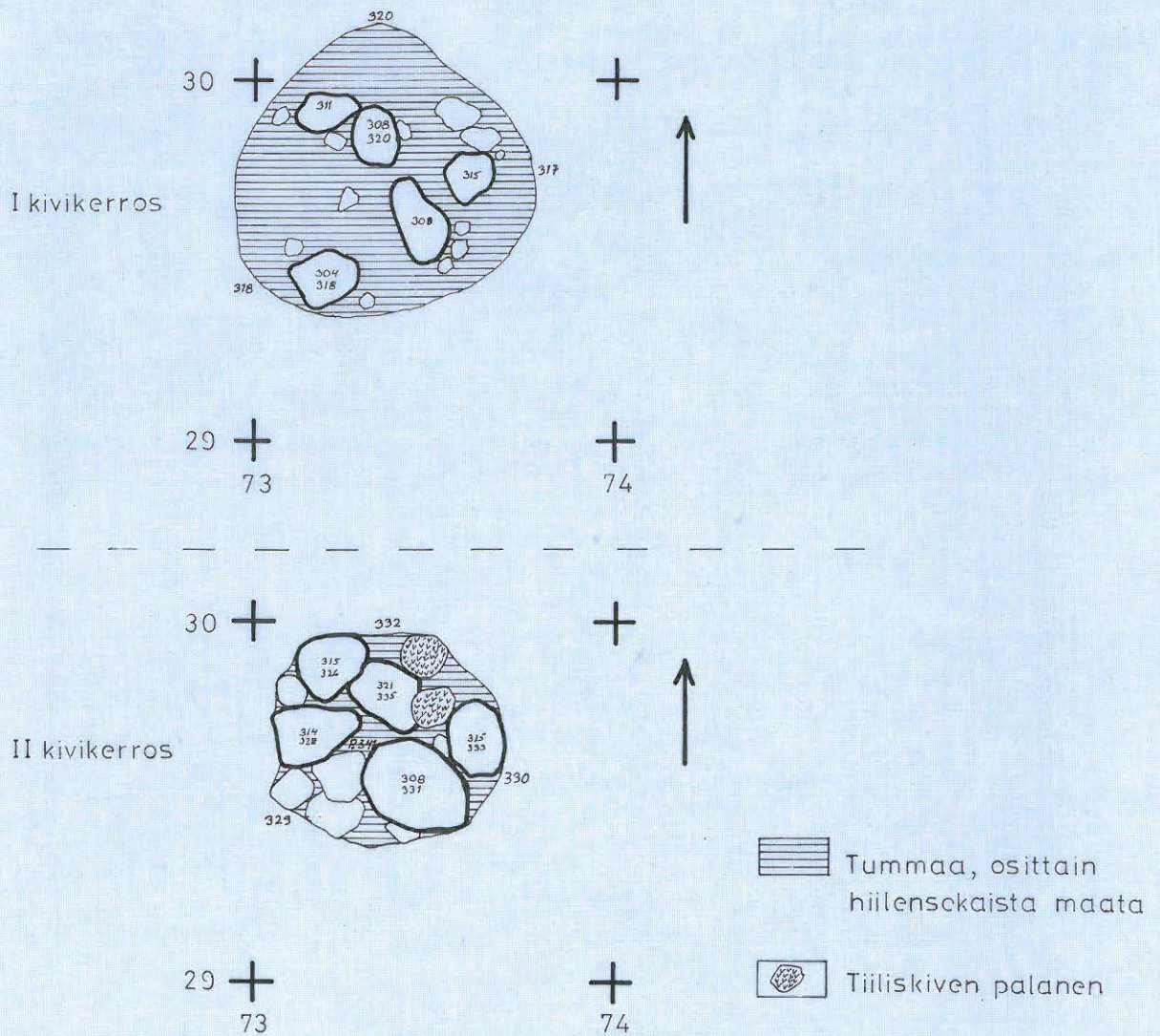
LÄIKKÄ 7

- I ja II kivikerros

Mk 1:20

Kp.pl. 252

Pp. M.Bergström

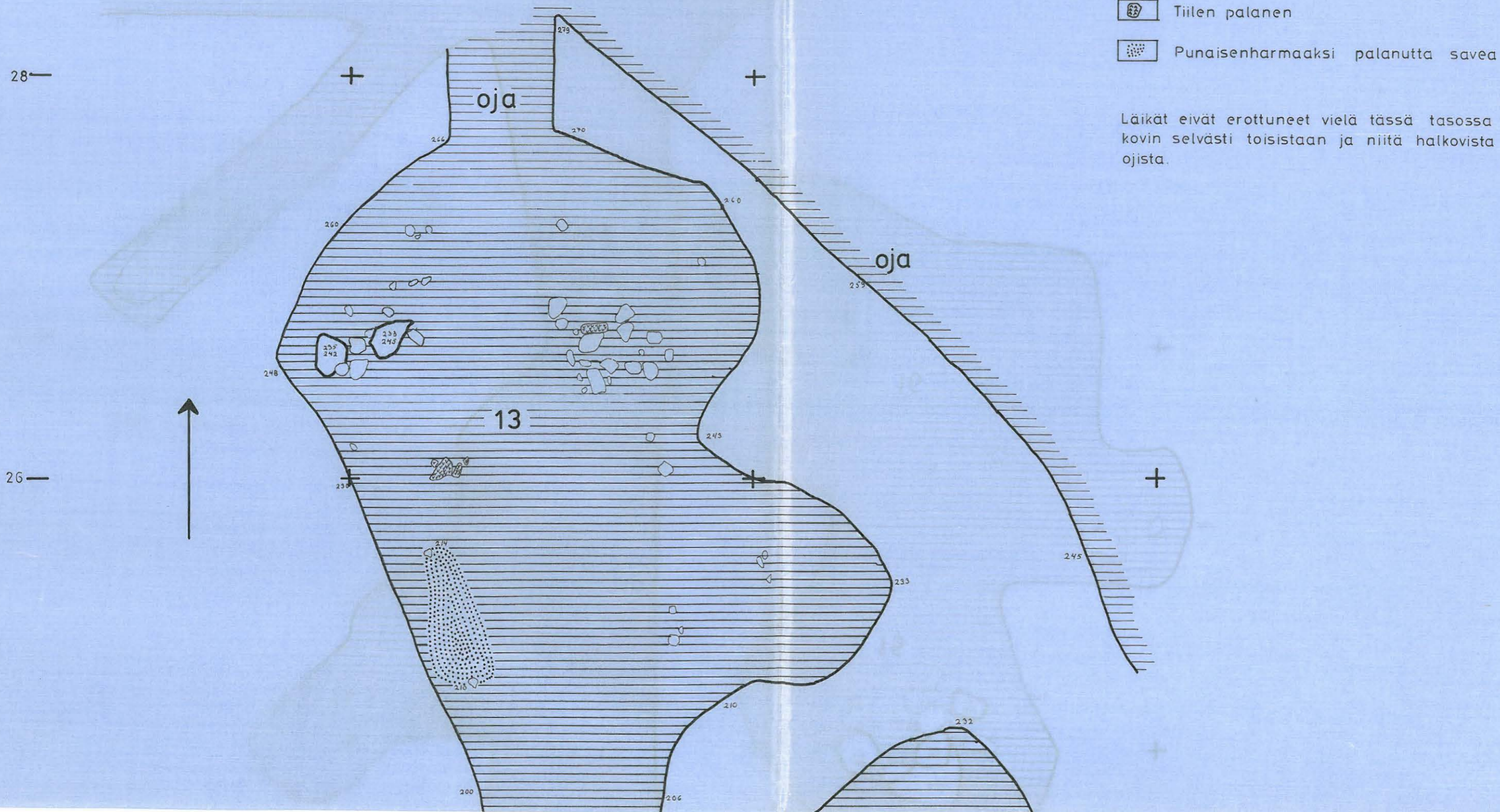

TURKU, ent. KAARINA, KIRKKOMÄKI
Kuikkulankatu

MATTI BERGSTRÖM 1974
LÄIKÄT 13, 14, 15 ja 16
- tasokartta, I kerros
Mk 1:20
Kp.pl. 252
Pp. M. Bergström

- Tummaa maata
- Tiilen palanen
- Punaisenharmaaksi palanutta savea

Läikät eivät erottuneet vielä tässä tasossa kovin selvästi toisistaan ja niitä halkovista ojista.

24

14

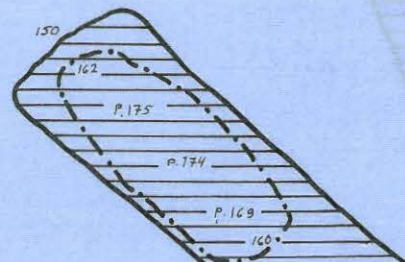
15

16

oja

oja

oja

22

20

128

113

189

192

178

142

147

P.154

P.152

136

P.149

137

150

115

197

189

196

155

135

127

P.143

127

188
2/3

193
2/5

205
2/6

223

+

+

+

7/4

ΚΥΠΡΟΙ ΚΑΙ ΚΑΥΚΑΙΟΙ ΚΙΒΚΩΝΑΚΙ
 ΤΑΥΤΟΝ ΕΣΤΙ ΚΑΥΚΑΙΟΝ ΚΙΒΚΩΝΑΚΙ

7/0

7/2

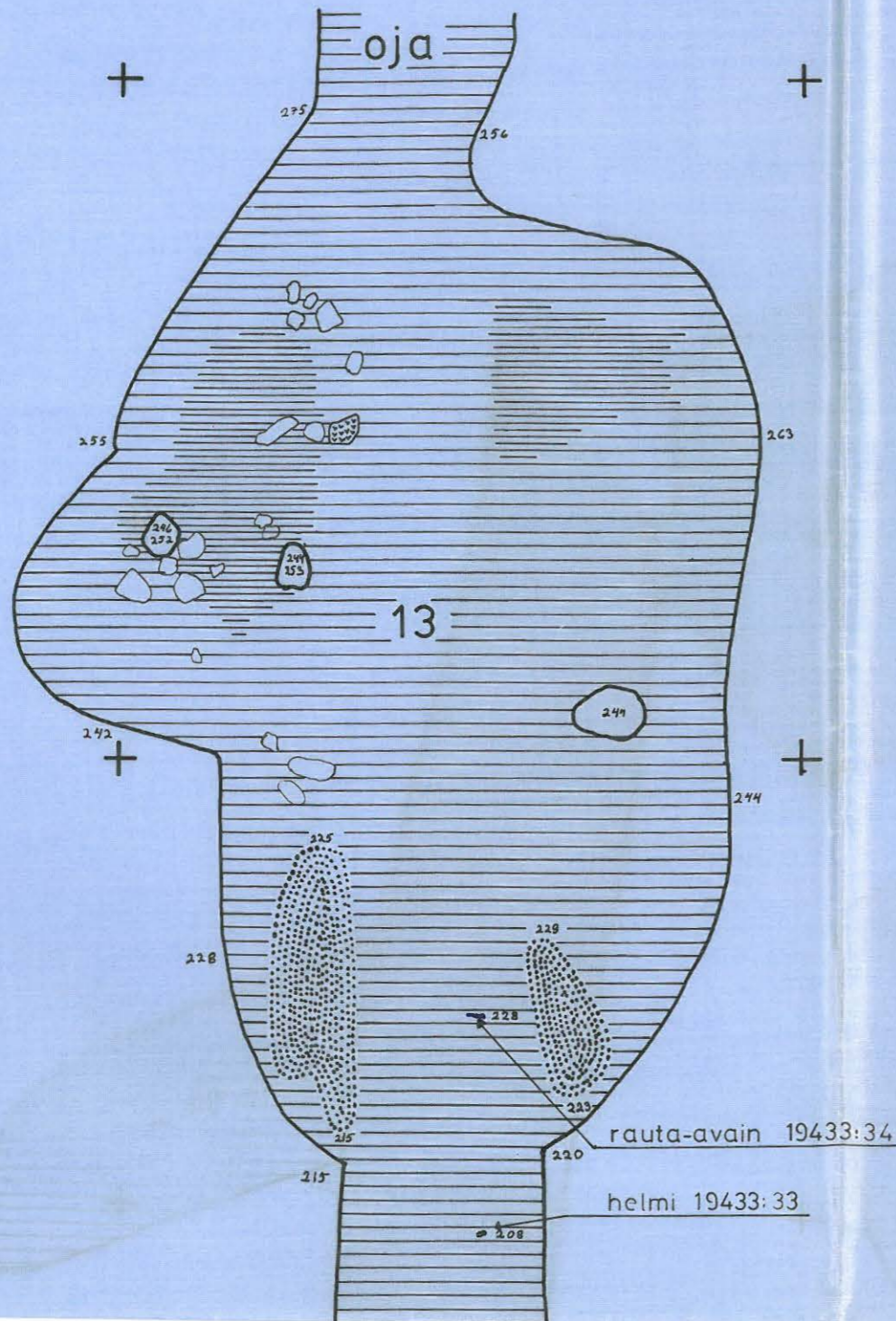
7/4

TURKU, ent. KAARINA, KIRKKOMÄKI
Kuikkulankatu

MATTI BERGSTRÖM 1974
LÄIKÄT 13, 14, 15 ja 16
- tasokartta, II kerros
Mk 1:20
Kp.pl. 252
Pp. M. Bergström

28 —

26 —

- Tummaa maata
- Tummaa noensekaista maata
- Nokimaata
- Tiilen palanen
- Punaisenharmaaksi palanutta savea

rauta-avain 19433:34

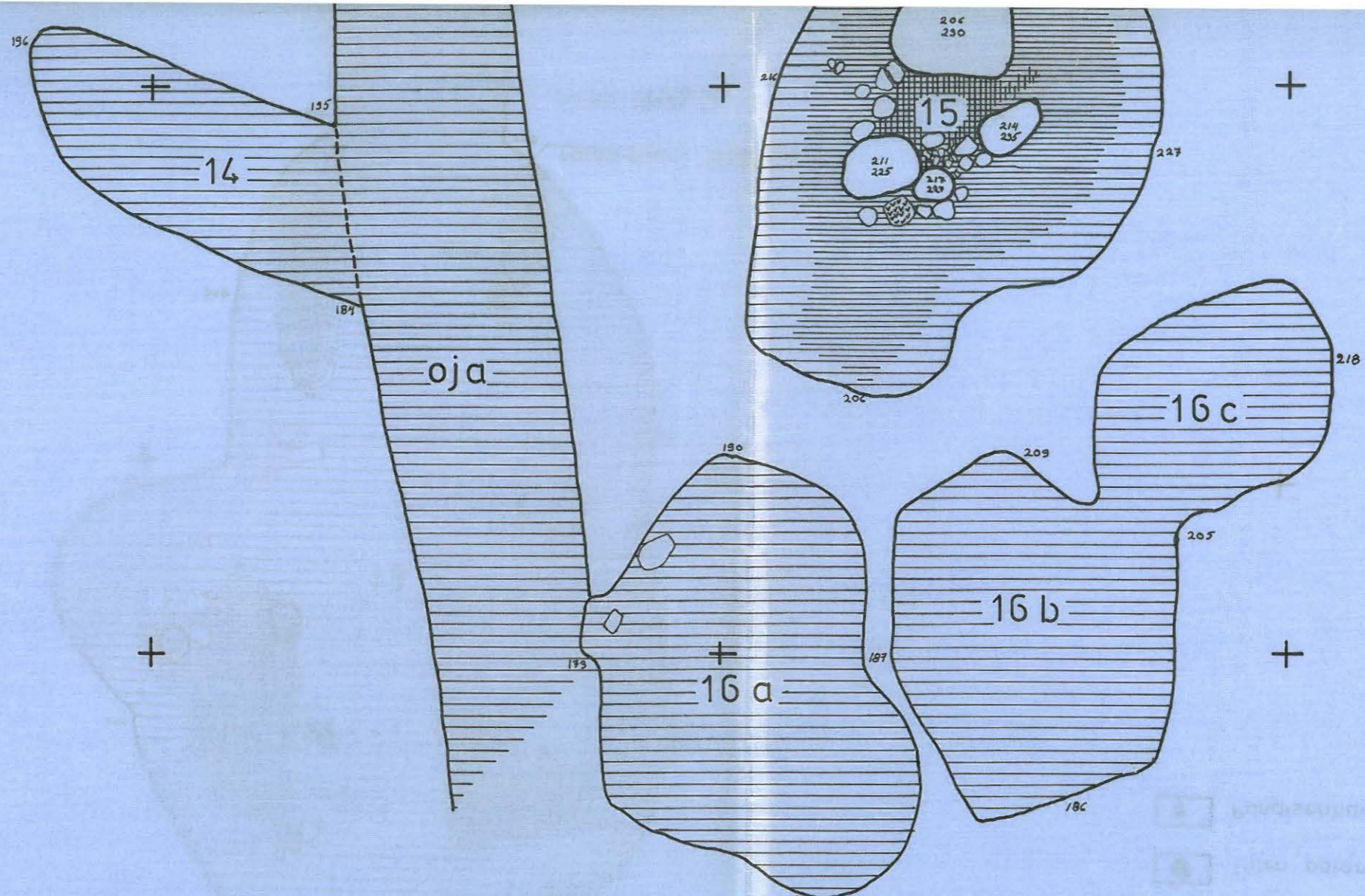
helmi 19433:33

241

24 —

22 —

20 —

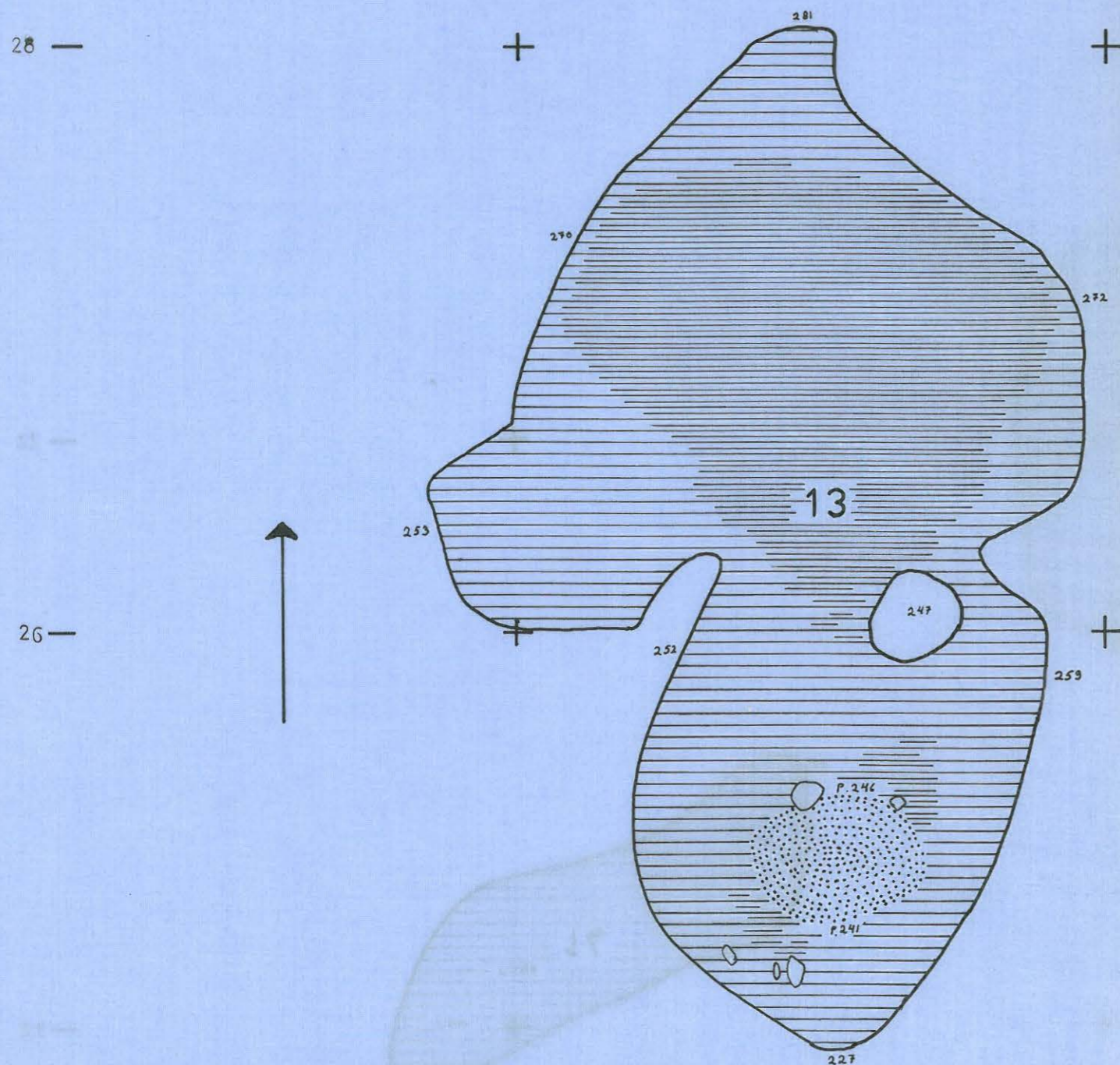

КОРККИСЮКСЕН
 ТУРКУ' ОУ' КУУНИУ' КИВКОУАК
 7|0 7|2 7|4

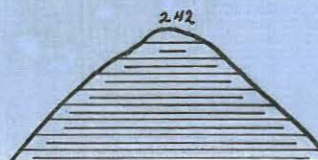
КАВЛАТМЕ-8

TURKU, ent. KAARINA, KIRKKOMÄKI
Kuikkulankatu

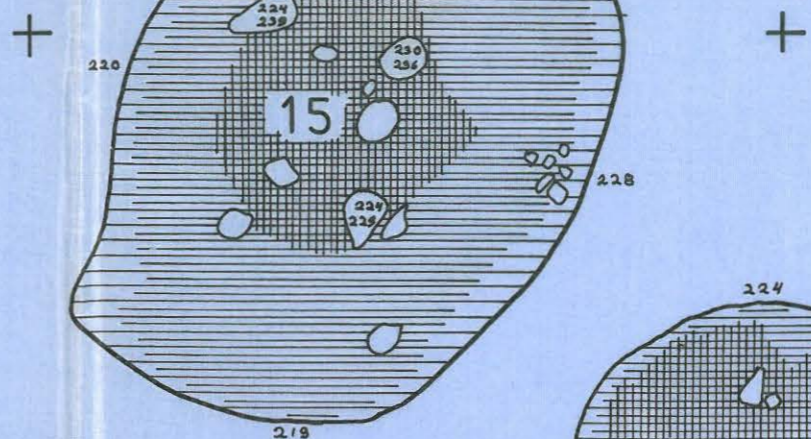
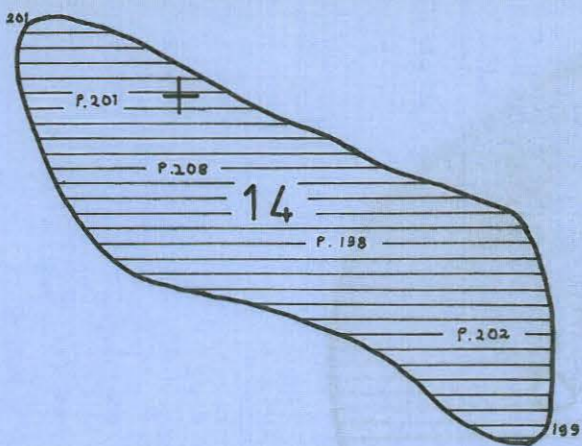
MATTI BERGSTRÖM 1974
LÄIKÄT 13, 14, 15 ja 16
- tasokartta, III kerros
Mk 1: 20
Kp. pl. 252
Pp. M. Bergström

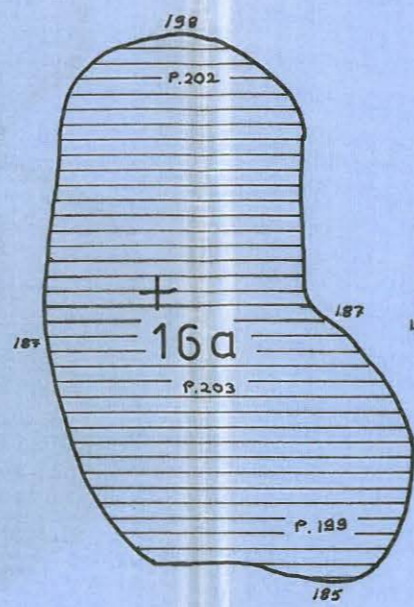
- Tummaa maata
- Tummaa noensekaista maata
- Nokimaata
- Punaisenharmaaksi palanutta savea

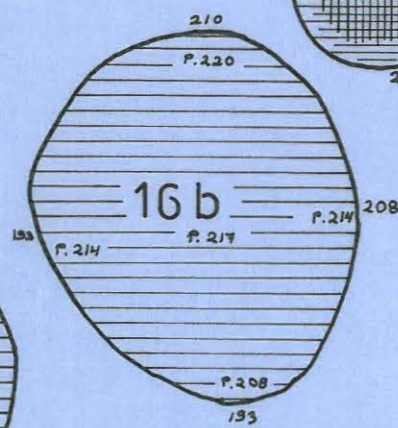
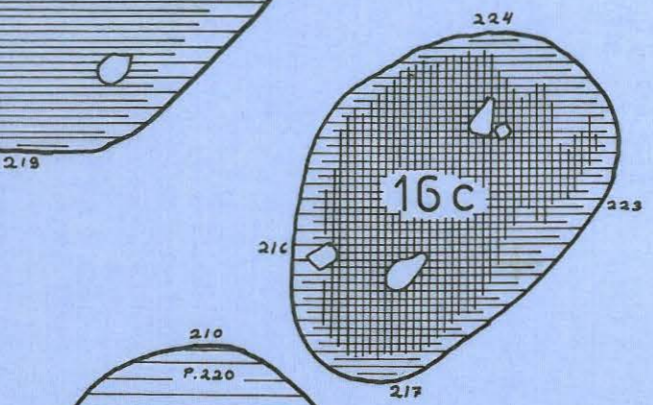
24 —

22 —

20 —

1.0. 1950 г.
 № 10
 - 1000000 - 1000000
 1000000 10 10 10 10
 1000000 1000000 1000000

Клиппинг

ЛУВКУ' ОУ' КЛУВІНА' КІВКОМУКІ

7|0

7|2

7|4

КОНСТАНТИН І

TURKU, ent. KAARINA, KIRKKOMÄKI

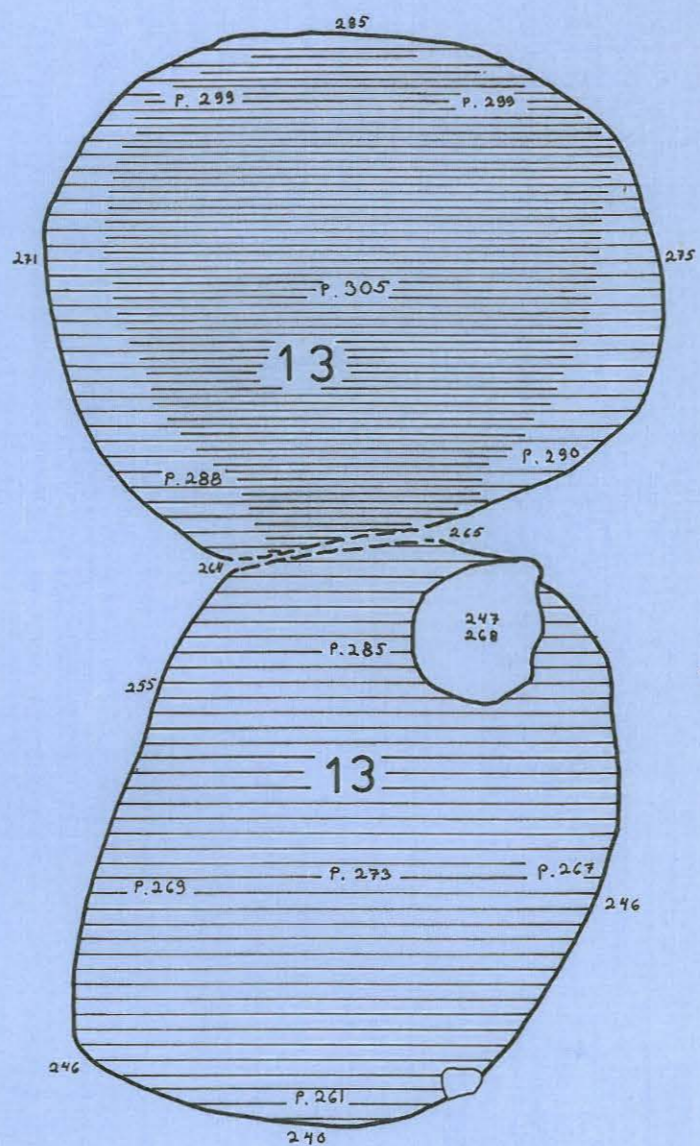
Kuikkulankatu

MATTI BERGSTRÖM 1974
 LÄIKÄT 13, 15 ja 16
 - tasokartta, IV kerros (= pohjakerros)
 Mk 1:20
 Kp. pl. 252
 Pp. M. Bergström

30 —

28 —

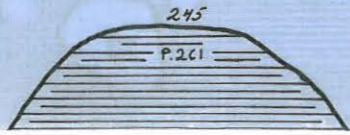
26 —

Tummaa maata

Tummaa noensekaista maata

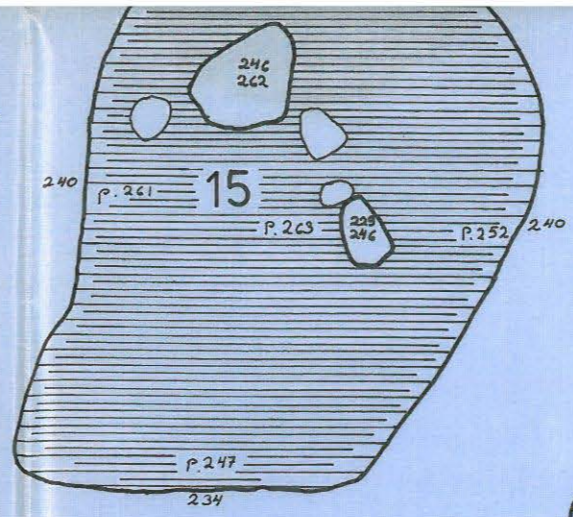

24 —

+

+

+

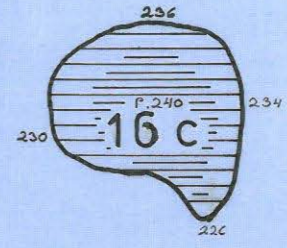

28 —

+

+

+

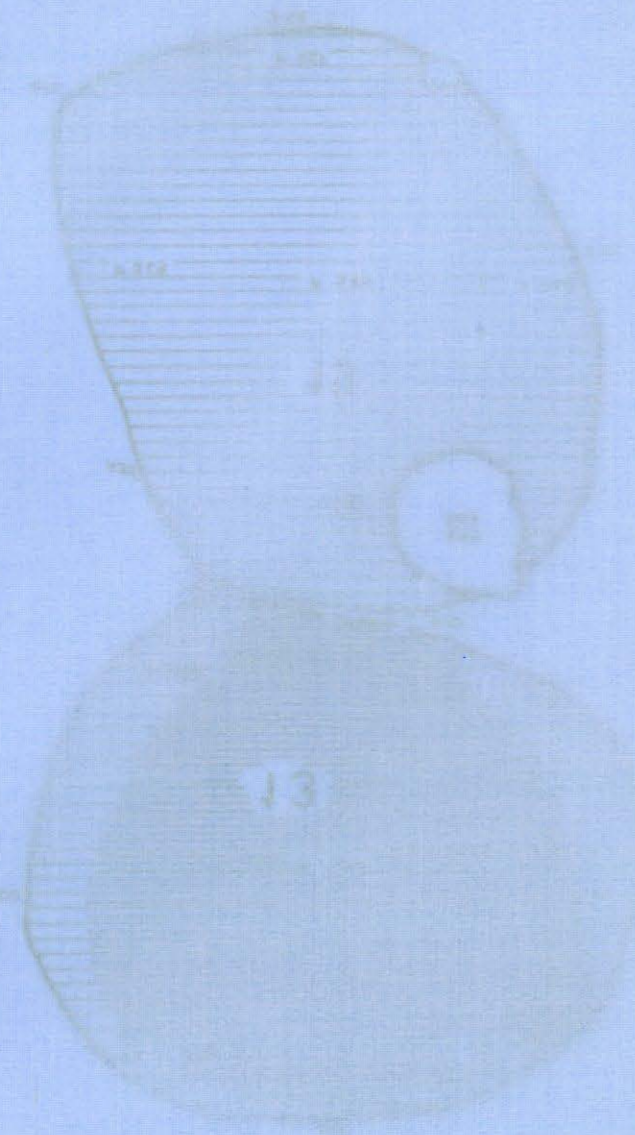

22 —

+

+

+

20 —

+

+

+

10 - в разрезе
 № 01 325
 № 1:50
 - разрез по 18 линии (в разрезе)
 ГЛУБИНА 13 18 20 22
 МАСТ. ПЕНЕТРАЦИЯ 1214

ΚΑΙ ΚΚΛΙΑΚΑΤΩ

ΤΥΒΚΛ' ΕΥΓ ΚΑΥΒΙΛΑ' ΚΙΒΚΚΩΜΑΚΙ

7|0

7|2

7|4

 100% ΠΡΟΣΦΥΡΑΚΤΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
 100% ΠΑΡΑΓΩΓΗ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

TURKU, ent.KAARINA, KIRKKOMÄKI

Kuikkulankatu

KARTTALIITE 9

MATTI BERGSTRÖM 1974

LÄIKÄT 17 ja 18

- tasokartta, I kerros

Mk 1:20

Kp.pl. 252

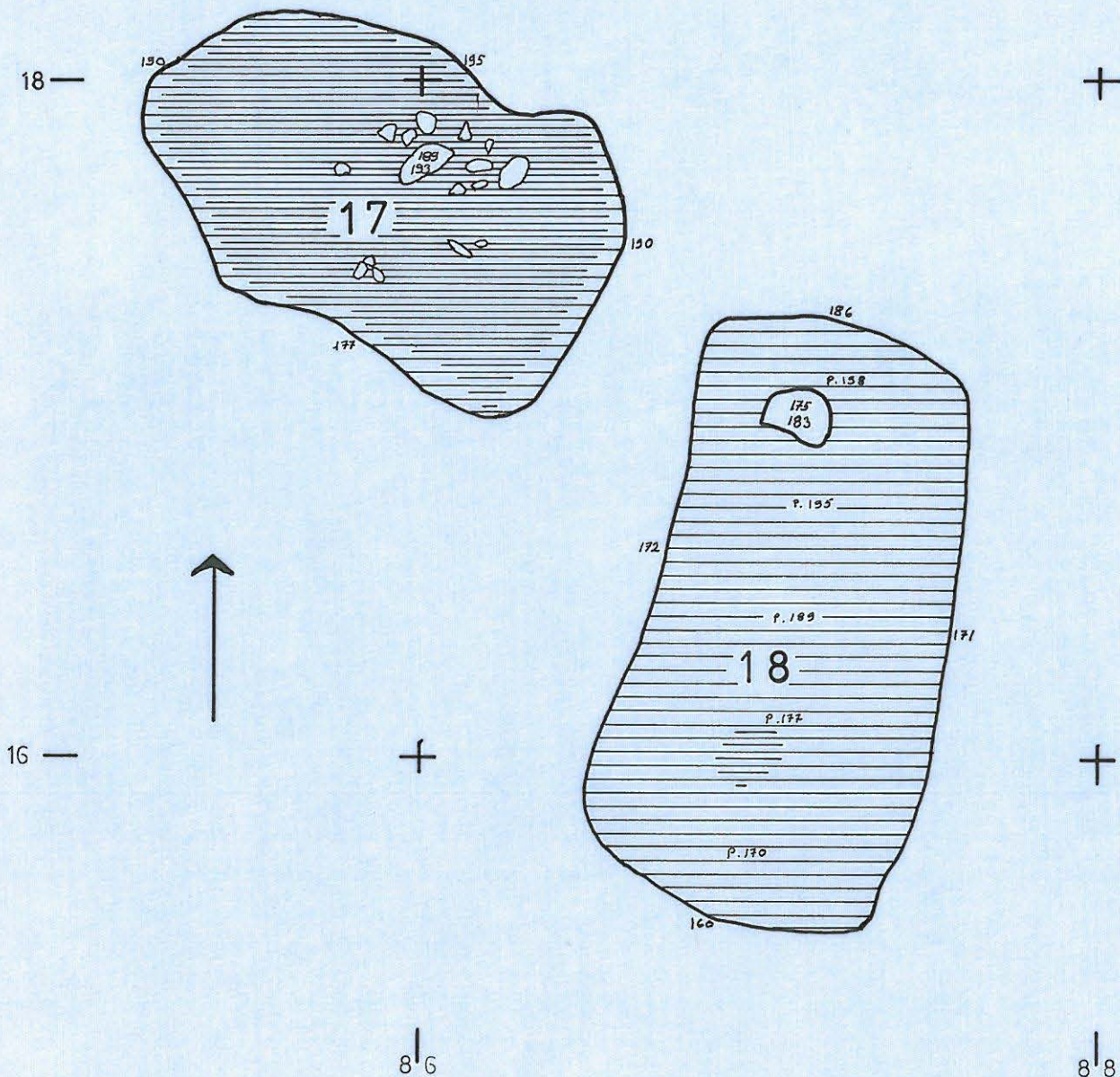
Pp. M. Bergström

Tummaa maata

Tummaa noensekaista maata

TURKU, ent.KAARINA, KIRKKOMÄKI

Kuikkulankatu

MATTI BERGSTRÖM 1974

LÄIKKÄ 17

- tasokartta, II ja III kerros

Mk 1:20

Kp. pl. 252

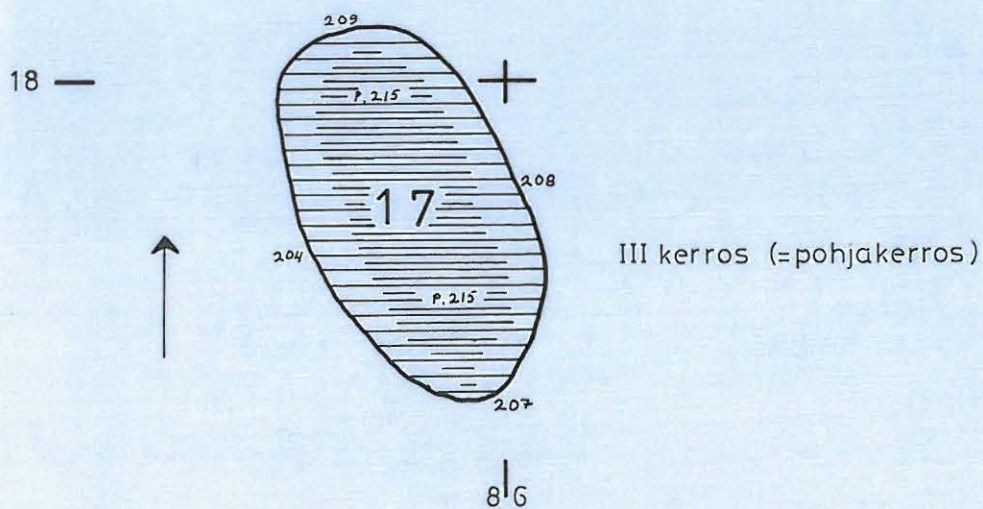
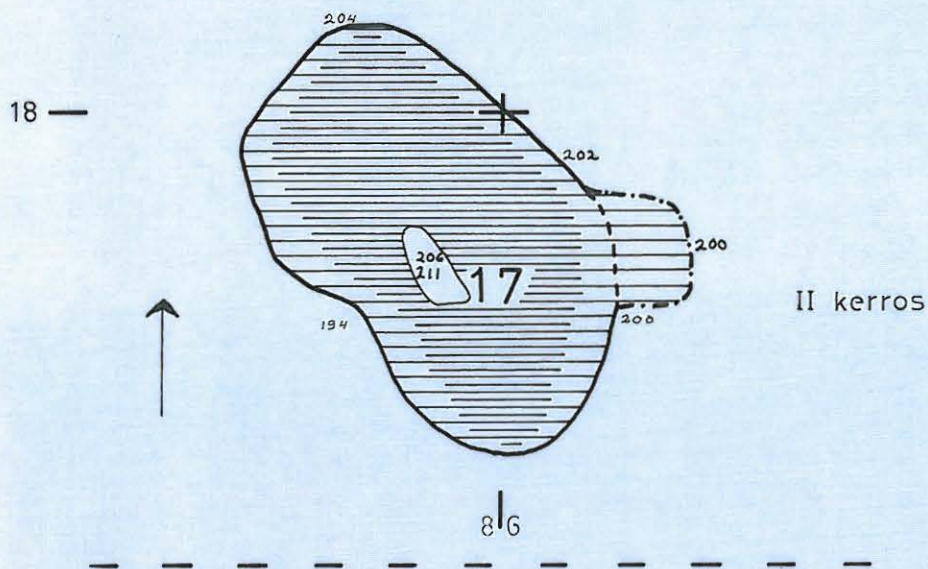
Pp. M. Bergström

Tummaa maata

Tummaa noensekaista maata

F.42444

F.42445

F.42446

Kuva 1: Yleiskuva kaivausalueesta, etualalla Kuikulan puutarhan itäinen osa. Puut ja pensaat on jo raivattu pois, ja alueelle on tehty muutamia koejia. (Huom! Muita yleiskuvia tutkimusalueesta on vuoden 1973 kaivauksen valokuvaliitteissä, mm. kuvat 2,3 ja 4.) Valokuvattu kaakosta.

F.42447

F.42448

Kuva 2: Puutarhan itäinen osa on kaivettu kokonaan. Vaikeitten maasto-olosuhteiden johdosta on maata kasattu tutkitulle alueelle (vrt. kuvat 3, 4 ja 5). Valokuvattu kaakosta.

TURKU, ent. KAARINA, KIRKKOMÄKI

F.42449

Kuva 3:

Kaivausalueelta poistettiin pintamaa koneellisesti pieneltä, noin 10 metriä leveältä "saralta" kerrallaan, minkä jälkeen alue tutkittiin välittömästi. Koska pintamaata ei voitu kuljettua pois vaikeitten maasto-olojen takia, siirrettiin seuraavan "saran" pintamaa jo tutkitulle alueelle. Valokuvattu etelästä

F.42450

Kuva 4:

Pintamaan poistoa. Koneen jäljessä puhdistavat lapio-miehet maanpintaa. Valokuvattu etelästä.

F.42451

Kuva 5:

Kuten kuva 4. Etualalla tutkitulle alueelle siirrettyjä maakasoja. Valokuvattu etelästä.

F.42452

Kuva 6: Puutarhan itäisestä osasta löytynyt rakennuksen kivijalka, mikä ei ollut täysin ehjä, osottautui melko nuoreksi. Valokuvattu idästä.

F.42453

Kuva 7: Puutarhan länsiosaan ennen kaivausta tehtyjä koeojia. Taustalla oleva alue on vielä raivaamatta puista ja pensaista. Valokuvattu kaakosta.

F.42454

Kuva 8: Puutarhan länsiosaan avattua aluetta, missä ovat läikät 13-16. Taustalla on Kuikulan päärakennus, missä on K-kirjaimella merkittynä rakennettavan kuistin paikka, missä myös suoritettiin kaivaus. Valokuvattu pohjoisesta.

F.42455

Kuva 9: Kuten kuva 8, mutta kuvattu kaakosta. Taustalla on vielä pintamaata poistamatta kaivausalueelta.

TURKU, ent. KAARINA, KIRKKOMÄKI

F.42456

Kuva 10: Läikkien 13-16 kaivamista. Valokuvattu etelästä.

F.42457

Kuva 11: Läikkä 13 etualalla, läikät 14-16 taustalla. Pintamulta on poistettu, läikkien rajat ovat vielä epäselvät. Valokuvattu luoteesta.

F.42458

Kuva 12: Läikkä 7, I kerroksen kivet näkyvissä. Valokuvattu luoteesta.

F.42459

Kuva 13: Läikkä 13, II kerrosta. Läikän halkaiseva oja erottuu melko selvästi. Kuvan vasemmassa yläkulmassa näkyy punaisenharmaaksi palanutta savea, mikä on jätetty muuta tasoa korkeammalle. Valokuvattu koillisesta.

F.42460

Kuva 14: Läikkä 13, II ja III kerroksen väliltä. Valokuvattu pohjoisesta.

F.42461

Kuva 15: Läikkä 13, III kerros. Läikän maa on nokipitoisempaa kuin ylemmissä kerroksissa. (vrt. kuva 14). Valokuvattu pohjoisesta.

F.42462

Kuva 16: Läikkä 13, pohjakerros. Läikästä alkaa jo erottua kaksi toisistaan erillistä läikkää. Valokuvattu etelästä.

F.42463

Kuva 17: Kuten kuva 16, mutta valokuvattu pohjoisesta.

TURKU, ent. KAARINA, KIRKKOMÄKI

F.42464

Kuva 18: Läikkä 13. Eteläisempi läikkä on jo kaivettu pohjaan. Valokuvattu pohjoisesta.

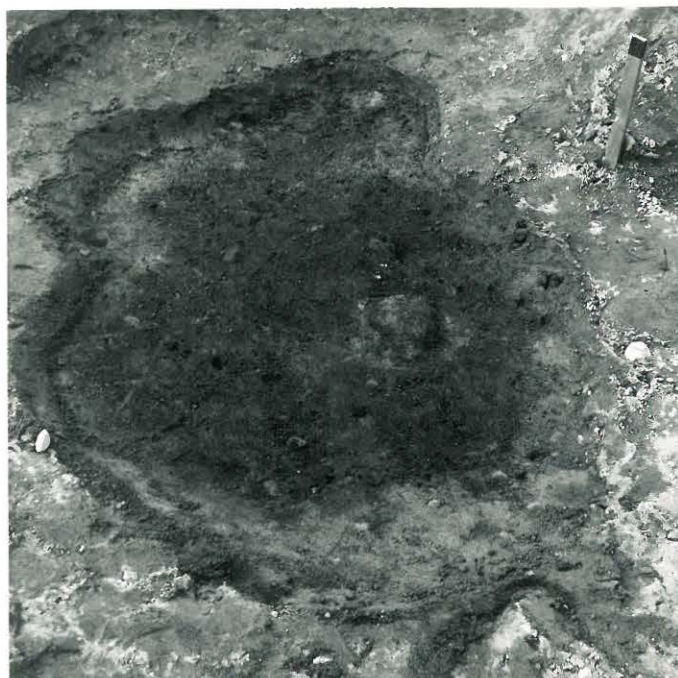
F.42465

Kuva 19: Läikät 15 ja 16, III kerros. Valokuvattu koillisesta.

F.42466

Kuva 20: Läikkä 15, III kerros. Läikän maa on kauttaaltaan melko nokista. Valokuvattu koillisesta.

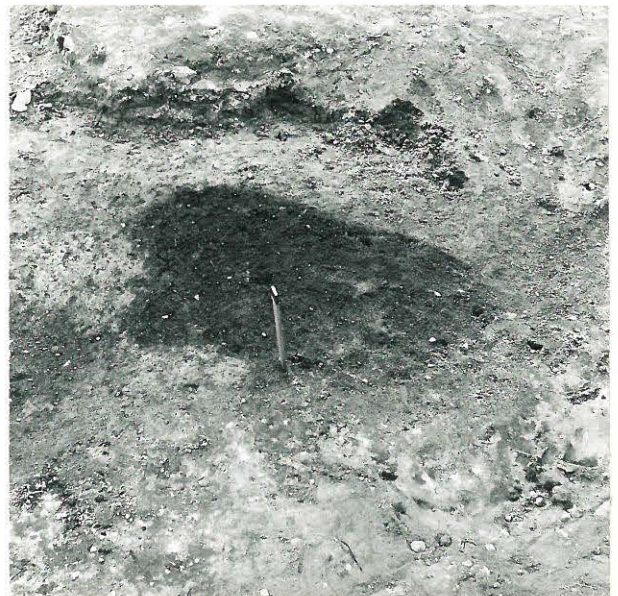
F.42467

Kuva 21: Läikkä 15, pohjakerros. Valokuvattu koillisesta.

F.42468

Kuva 22: Läikkä 17, I kerros. Rajat ovat melko epäselviä. Valokuvattu pohjoisesta.

F.42469

Kuva 23: Läikkä 17, II kerros. Pieni uloke läikän vasemmalla alareunassa erottuu selvästi. Valokuvattu pohjoisesta.

F.42470

Kuva 24: Läikkä 17, III kerros. Valokuvattu pohjoisesta.

F.42471

Kuva 25: Läikkä 18, (todennäköisesti ruumishauta). Läikän yläpuolella on pohjankaivettuna läikkä 19. Valokuvattu pohjoisesta.

F.42472

Kuva 26: Läikkä 18 pohjaankaivettuna. Valokuvattu pohjoisesta.

F.42473

Kuva 27: Yteiskuva kaivausalueen itäosasta, missä on alettu rakentaa Kuikkulankatua. Valokuvattu lännestä.